

"Kalurineiu" sisust.

"Kalurineiu" peamiseks motiiviks on ühe noore saaretüdrukut palav armastus oma kehva kodunurga vastu ja tema võitlus selleks, et saavutada saarekaluritele paremaid töö- ja elutingimusi. Me näeme aga, kuidas elu ise ja inimeste tugevus teeb sirnale ja puhastudame-lisele tüdrukule võitluse peagu võimatuks, kuni ta siiski saavutab oma igatsatud "tõe ja õiguse". Operetis muidugi ei puudu ka armastuse motiiv, kuid tavaliselt lahendust sellele ei järgne. "Kalurineius" on püütud opereeti raamides jääda võimalikult realistlikuks ning kinni pidades enam-vähem elulähedasest usutavusest. Sära ja kergemat laadi lõbustuste armastaja leiab aga pressiballi-vaatusest kindlasti seda, mida ta süda ihkab.

"Kalurineiu" on operett, kus puudub küll täiesti sentimentaalsuse-mine, kuid selle asemel on antud kauneid meeleolusid.

Priit Arda muusikas kajastub nii rahvusvaheline kui ka kodu-maine (saartele omane) rahvuslik koloriit. "Kalurineiu" muusika on "Estonia" suurendatud opereeti orkestrile seadnud Paul Karp.

E l m ä n g.

Suvel ühe Saaremaa lähedal asetseva väikese saare rahvas ootab mereretkeid koju kalureid, viites aega võrgupalkamiskga ja mõnusa kütlakatsiga. Kütlatüdrukutele on suureks sensatsiooniks, et üks neist, gümnasiumiharidusega Ingel Voog, kavatses tõsiselt siirduda suurele maale, kuid mitte selkushimust, "õnne ja printsit" otsima, vaid selleks, et teostada suuremaid igatsusi — teha midagi oma väikese, ahmelise vlietsuses manduva kodusaare heaks. Ootamatult saabub saarele salk-kond ajakirjanike pealtna "Ohtulehe" juurest. Ingel ja tema sõbra-tar Veski-Tiiu on tutvunud nendega ühes Kuussaare pansionis. Aja-kirjanike tulek ei ole päriselt juhus, vaid peatoimetaja Kaselaan on erilisel soovinnud külastada saart, kus tema noore üllõplisena on veet-nud ühe juusa ja romantilise suve. Kuna nooremad mehed siirduvad kütlakaunitaridega kõrtsi tantsima, jääb Kaselaan vestlema Ingel Voogiga. Ingel on talle stiimipaatre haruldase sarnasuse tõttu kellelegi kallil kadunud. Kuna peatoimetaja näib olevat lahke ja sõbralik inli-mene, pabub Ingel Voog endale kohta toimetuses. Mõninga puiklemise järelle Kaselaan nõustub, kuna talle tundub, et Ingels pehtub enam väärtuslikku kui teistes temataolistes tüdrukutes. Kaselaane vastutule-likkust mõistab aga valesti toimetuse sekretär Ülo Aas ja solvab taht-likult Ingilt, lootes, et tüdruk tema käitumisest hirmutatuna loobub oodatud kalurid, ja kuigi vahpeal saareneiu on südamlikult sõbrus-tanud innameestega, unustatakse nood nüüd sedamaid. Kütlarahvas võtab juubeldades vastu kalurid, kelle võrgud on täis saaki. Aja-kirjanikud peavad lankuma kõigist tähelepandamatult.

Järgneval kevadalvel, "Ohtulehe" toimetuses. I. pilt korrekturnis. Korrektoirite vestlusest selgub, et Ingel Voog siiski on sügisel asunud ajalehe juurde tööle, kuna samal ajal toimetuse sekretär Aas, olles oma sügisel välismaareisil jäänud sõja jalgu, on hakanud oma lehele sõjakirjasaatjaks jäänerindelt. Toimetuses asendab teda praegu Ingel Voog. See tekitab toimetuse naistes muidugi paksu verd, kuna arva-takse, et Ingel teeb karjääri vaid selle tõttu, et ta on peatoimetaja sõbratar. Oodatakse põnevusega tagasi Aasa. Aas on teel koju koha-nud Brüsselis sõjapõgenikku, "Ohtulehe" peakirjuri Soovaldi tütar Karinit, ja temaga kihlunud. 3. pildis näeme toimetusruumi, kus „lehetegemine“ parajasti on lõppemas. Ka siin oodatakse Aasa, eriti ärevuses on Ingel Voog. Toimetusse ilmub äkitselt Karin Soon-vald, misamaa tujukusest, et näha, millistes oludes tema peigmees seni töötas. Ka teda üllatab, et Aasa asendab naine, kes toimetusse tuli alles sügisel, ja ka tema naiselik kadetus oletab Ingli edu taga midagi kahtlast. Paratamatult juhtub nii, et mõlemad naised ütleavad tema-tesele teravusi. Karini äsitsusel hakkab Ingel järsku mõtlima aja-kirjanike pressiballile minemisest. Tal ei ole aga parajasti küllalt raha ja nii pabub ta ühe korrektoiri endale käendajaks ning ostab kleidi võlgu. Tema äraolekul saabub toimetusse Aas ja asub pea-toimetaja kabinetis lõpetama üht vestet. Peatoimetaja Kaselaan on hetkeks üksi toimetuse ruumis ja võtab vastu telefonikõne kauba-majast, kust tahetakse saada täpsemad andmeid Ingel Voogi kohta. Kuuldes, milles asi seisab, lubab heastdamlik toimetaja isiklikult öien-dada Ingli arve, sest ta tabab, et neiu pääseks takistamatult ballile, kõrgi Karini kiusete. Seda telefonikõnet kuulab pealt korrektor Virve, õel tüdruk, kes Ingilt ei salli. Järgneb peatoimetaja ja Aasa kohta-mine. Peatoimetaja jutustab Aasale Ingel Voogi andekusest ja edust, piltides Aasa lepitada Ingliga kui võistlejaga tööalal. Aasale aga Ingli toimetuses viibimine ei meeldi ja esimesel kokkupuutumisel annab ta tüdrukule seda tunda. Aasa veste pärast tulebki noorte vahel kokku-põrge, mida aga katkestab Karini telefonikõne. 4. pildis Ingel võtab korrekturni ruumis vastu oma sõbratari kodusaarelt, koolitüdrukut Veski-Tiiu, kes salaja on põgenenud pealtna, et siin pressiballil kohata oma „armastust“, „Ohtulehe“ karikatüristi Jüri Põldmaad. Vaest Tiitit tabab aga suur pettumus. Ingel ei taha koolitüdrukut lasta ballile ja keeldub karmilt igasugusest abist. Õnneks kohtab aga Tiitu Jürit ja saab tema niikaugelt, et ta ise lubab teda viia ballile, muidugi Ingli teadmata. Lõbus paarlike lahku, et segamatult septsiseda oma „sõja-nõu“. Korrekturni tuleb Aas ja pabub Ingilt andestust oma „järsu käitumise pärast. Ka Ingel vabandab, kuna temagi vaidluses ei olnud täiesti erapooletu. Nimelt on temale Aasa poolt ülestõstetud vallas-emale küsimus eriti õrn koht. Ta ei ole ise küll vallaslaps, kuid teab küllajuttude kaudu, et ta ei kannu oma õige isa nime. Edna nooruse eksimusi puudutab valusalt tema enesetunnet. Nii lepiivadki noored ja lahkuvad tööli suurmas sõpruses. Pärast seda kõhe helistab Karin Soonvald ja kuulab jooksupoisilt, et tema peigmees on lahkunud Ingel Voogiga, olles aga veerand tundi varem keeldunud kohtamast te-maga — ajapuudusel.

II v a a t u s.

Ajakirjanike pressiball. Peatoimetaja Kaselaan jagab heldasti loose neilukestele, kuid kogu aeg hoidub ta peamiselt Ingel Voogi lähedusse. See rihvab Ülo Aasa, kes oletab, et vanaev toimetaja Ingliile teatud tagamõttega läheneb. Kuid tema enda sõprus Ingel Voogiga ei meeldi